

...Min 100 en AFTELLEN...

In het witte licht dat door het raam naar binnen viel, tuurde ze met toegeknepen ogen naar de thermometer. Buiten in de motregen verrezen de wolkenkrabbers van Co-Op City als de grijze torens van een gevangenis. Aan de drooglijnen beneden op de binnenplaats klapperde versleten wasgoed. Ratten en dikke zwerfkatten scharrelden rond tussen het afval.

Ze keek naar haar man. Hij zat aan tafel en staarde geconcentreerd maar zonder emotie naar de *Free-Vee*. Al weken had hij zo zitten kijken, wat niets voor hem was. Hij haatte het ding. Iedere flat die eigendom was van de Ontwikkelingsmaatschappij had er weliswaar een, zoals de wet voorschreef, maar het was nog niet verboden de knop om te draaien. De in 2021 ingediende Verplicht-Profijtwet had de vereiste tweederde meerderheid net niet gehaald. Ze keken nooit, maar sinds Cathy ziek was geworden, had hij belangstelling voor de lottoshows. Het vervulde haar met angst.

Door het opdringerige geschreeuw van de nieuwslezer heen, die ieder half uur het laatste nieuws van commentaar voorzag, hoorde ze Cathy's onophoudelijke gehuil, grieperig en hees.

'Hoeveel heeft ze?' vroeg Richards.

'Valt wel mee.'

'Draai er niet omheen.'

'Veertig graden.'

Hij sloeg met zijn beide vuisten op de tafel. Een plastic schaalte sprong op en kwam kletterend neer.

'Luister, we halen de dokter erbij. Maak je niet zo bezorgd. Toe nou...'

Wanhopig probeerde ze zijn aandacht vast te houden, maar hij had zich omgedraaid en keek weer naar de *Free-Vee*. Het nieuws had plaatsgemaakt voor een quiz. Het was niet zo'n grote show, maar een goedkoop middagprogramma getiteld *Tredmolen om Dollars*. Daar namen ze alleen chronische hart-, lever- of longpatiënten voor,

met af en toe een kreupele. Voor de gein. Iedere minuut die een deelnemer in de molen volmaakte (waarbij hij voortdurend moest doorpraten tegen de spelleider) leverde tien dollar op. Om de twee minuten stelde de spelleider een Bonusvraag voor vijftig dollar in de eigen categorie van de deelnemer (deze keer een hartpatiënt uit Hackensack, die uitblonk in Amerikaanse geschiedenis). Als hij de vraag miste, duizelig, buiten adem en met een hart dat als een idioot tekeering, werd er vijftig dollar van zijn score afgetrokken en voerde men de snelheid van het rad op.

‘We verzinnen wel iets, Ben. Heus. Ik... ik ga wel weer...’
‘Je gaat wel weer wát.’ Hij keek haar dreigend aan. ‘De straat op? Die tijd is voorbij, Sheila. Ze moet naar een echte dokter. Niet zo’n wijkzuster met vuile handen en een dranklucht. Ik zal ervoor zorgen dat ze het beste krijgt.’

Hij liep de kamer door terwijl hij gebiologeerd bleef kijken naar de Free-Vee die aan de afgebladderde muur boven het aanrecht hing. Met een zorgelijk gebaar pakte hij zijn spijkerjack van de kapstok en trok het aan.

‘Nee! Nee Ben, ik vind het niet goed. Je gaat niet naar...’

‘Waarom niet? Als het misgaat, krijg jij als hoofd van een vaderloos gezin tenminste wat oude dollars. Het zal op z’n minst genoeg zijn om haar erdoorheen te helpen.’

Ze was nooit een echt aantrekkelijke vrouw geweest, en sinds hij geen werk meer had, was ze broodmager geworden. Maar nu zag ze er prachtig uit, wilskrachtig.

‘Die zou ik nooit aannemen. Ik ga nog liever plat voor een paar dollar zodat ze hun bloedgeld kunnen houden. Moet ik mijn man soms voor een grijpstuiver verraden?’ Hij was koppig en maakte het haar moeilijk omdat hij zich vastklampte aan iets ondefinieerbaar eigens. Het maakte hem uniek en het Netwerk speelde daar meedogenloos op in. Hij was een in de tijd verdwaalde dinosaurus. Niet echt gevaarlijk, maar toch uitgestoten en bijna een bezienswaardigheid. Een dwerg omringd door reuzen.

‘En als ze haar van de armen begraven?’ Hij gebaarde naar de slaapkamer. ‘Vind je dat soms leuk?’

Ze kon er niets anders tegen inbrengen dan een machteloos gevoel van verdriet.

Haar gezicht betrok en tranen rolden over haar wangen.

‘Ben, dit is precies wat ze willen van mensen zoals wij, zoals jij...’

‘Misschien kiezen ze mij niet,’ zei hij, terwijl hij de deur opendeed. ‘Misschien kom ik niet eens in aanmerking.’

‘Ze zullen je afmaken als je ernaartoe gaat. En dan zit ik er hier naar te kijken. Wil je dát soms, met haar hiernaast in de slaapkamer?’ Ze klonk onsamenhangend door haar tranen heen.

‘Ik wil niet dat ze doodgaat.’ Hij probeerde de deur achter zich dicht te doen, maar ze belette het hem met haar lichaam.

‘Wil je me niet op z’n minst een kus geven?’

Hij kustte haar. Verderop in de gang opende mevrouw Jenner haar deur en gluurde naar buiten. Een bedwelmende geur van stoofvles en wittekool zweefde hem tegemoet en deed hem watertanden. Mevrouw Jenner verdiende goed; ze werkte bij een drogisterij in de buurt en had een zesde zintuig voor mensen met een valse identiteitskaart.

‘Neem je het geld aan?’ vroeg Richards. ‘En zul je geen stomme dingen doen?’

‘Natuurlijk neem ik het aan,’ fluisterde ze, ‘dat weet je best.’ Hij drukte haar onhandig tegen zich aan, draaide zich stuurs om en liep met een paar treden tegelijk de steile, slecht verlichte trap af.

Zacht snikkend stond ze in de gang, tot ze vijf verdiepingen lager de deur met een holle klap hoorde dichtslaan. Toen pas drukte ze haar schort tegen haar gezicht, Cathy’s thermometer nog steeds vastgeklemd in haar hand.

Mevrouw Jenner schuifelde op haar toe en trok aan het schort. ‘Liefje,’ fluisterde ze, ‘ik kan wel wat penicilline krijgen op de zwarte markt, dus als je je geld krijgt... het is heel goedkoop... goeie kwaliteit...’

‘Ga weg!’ Sheila schreeuwde het uit.

Mevrouw Jenner deinsde achteruit, waarbij ze onwillekeu-

rig haar bovenlip optrok en de zwarte stompjes van haar gebit ontblootte. ‘Ik wou alleen maar helpen,’ mompelde ze en haastte zich terug naar haar kamer.

Achter de dunne plastihouten wand was Cathy’s gehuil nog steeds hoorbaar. Daar bovenuit klonk het geblèr en getoeter van mevrouw Jenners Free-Vee. De deelnemer aan *Tredmolen om Dollars* had zojuist een Bonusvraag gemist en tegelijkertijd een hartaanval gekregen. Onder luid applaus van het publiek werd hij op een rubber draagbaar afgevoerd.

Mevrouw Jenner schreef Sheila’s naam in haar agenda, waarbij ze nu en dan haar bovenlip optrok. ‘Wacht maar,’ zei ze voor zich uit. ‘Wacht jij maar es af, kakmadam.’ Met een venijnige klap sloeg ze haar agenda dicht en maakte het zich gemakkelijk voor de volgende quiz.

...Min 099 en AFTELLEN...

De motregen was overgegaan in een gestaag neerstromende regen toen Richards buiten kwam. De grote *Rook-Dokes*-reclamethermometer wees tien graden aan (*De juiste temperatuur om een Dokes op te steken – ‘High’ tot het kookpunt*). In hun flat zou het nu vijftien graden zijn. En Cathy had griep.

Over het gescheurde en geschilferde beton van de straat trippelde een rat, lui en afzichtelijk. Aan de overkant, op doorgezakte assen, stond het oude en verroeste karkas van een Humber uit 2013. Hoewel het volledig was gesloopt, had de politie niet de moeite genomen het weg te slepen. Die patrouilleerde haast niet meer ten zuiden van het Kanaal. Co-Op City werd omringd door buitenwijken met verlaten winkels, parkeerterreinen en speelplaatsen, waar ratten vrij spel hadden. Hier werd de wet voorgeschreven door motorgangs en al die verhalen over de onverschrokken wijkagenten van de Zuidelijke Wijk waren gelul. De straten waren spookachtig stil. Als je ergens heen moest nam je de pneumobus of je droeg een gaspistool bij je.

Hij liep snel, zonder om zich heen te kijken en zonder ergens aan te denken. Er hing een dikke zwavelwalm in de lucht. Vier motorrijders scheurden voorbij en er werd een stuk asfalt naar hem gegooid. Richards kon het moeiteloos ontwijken. De rook van twee passerende pneumobussen sloeg om hem heen. Hij liet ze doorrijden. De twintig dollar van de bijstand (oude dollars) waren op. Hij had geen geld voor een ritje. De armoe straalde kennelijk van hem af, want hij werd niet één keer lastig gevallen.

Wolkenkrabbers, al of niet in aanbouw, met kettingen versterkte hekken, parkeerterreinen met leeggeroofde auto's, op het wegdek gekalkte gore taal die door de regen nauwelijks meer te lezen was. Ingegooide ramen, ratten, natte vuilniszakken waarvan de inhoud verspreid lag op de stoep en in de goot. Hakerig geschreven graffiti op vervallen muren: BLEEKSCHEET HOU JE KOP UIT DE ZON. OOST WEST DOKES BEST, JE MAMMIE HEEFT JEUK, EEN BANAAN GLIJDT BETER, TOMMY IS EEN PUSHER, MARY, SID, DOOD AAN DE ROETMOPPEN. De oude natriumlampen uit de jaren zeventig waren met stenen en stukken asfalt kapotgegooid. Geen technico zou ze in deze buurt repareren. Die laten zich betalen in Nieuwe Kredietdollars. Technico's blijven in de nieuwe wijk. De nieuwe wijk is te gek, weet je wel. Alles is stil, op het langzaamzomende geluid van de pneumobussen na. En de weerkaatsende voetstappen van Richards. Dit slagveld komt alleen 's nachts tot leven. Overdag heerst er een verlaten, grijze stilte waarin niets beweegt behalve katten, ratten en dikke witte maden die in het afval krioelen. Alles stinkt naar verrotting in dit fantastische jaar 2025. De Free-Vee-kabels liggen veilig onder de grond en alleen een gek of een terrorist zou het in zijn hoofd halen ze te vernielen. Van Free-Vee worden dromen gemaakt; het is het dagelijks brood. Voor een plak Frisco Push betaal je twintig oude dollars, heroïne kost twaalf, maar op Free-Vee kan je gratis kicken. Verderop, aan de overkant van het Kanaal, draait hij vierentwintig uur per dag, de droommachine... maar wel op nieuwe dollars en alleen mensen met een baan hebben die.

Ten zuiden van het Kanaal, in Co-Op City, wonen vier miljoen anderen en het merendeel is werkloos.

Richards heeft nu zo'n vijf kilometer gelopen en de schaarse drank- en sigarettenwinkels, aanvankelijk zwaar gebarricadeerd, nemen in aantal toe. Dan komen de sexhuizen (!! 24 Live Acts – tel ze, 24!!), de lommerds, de bloedpaleizen. Op iedere straathoek zie je vetkuiven op motoren terwijl de goten bezaaid zijn met peuken. Ben je rijk, rook je Dokes. Hij naderde de wolkenkrabbers, die hoog en schoon oprezen. De hoogste was die van het Netwerk-Quiz-gebouw dat uit honderd verdiepingen bestond, waarvan de hoogste in de smog verdwenen. Hij liep nog anderhalve kilometer zonder het gebouw uit het oog te verliezen. Nu kwamen de chiquere filmtheaters en de sigarettenwinkels zonder rolluiken (hier stonden echter huursmerissen voor de deur met een elektrische knuppel aan hun riem). Op iedere hoek een gemeenteagent. Het VolksFonteinpark: Toegang 75ct. Kinderen speelden er op kunststoftegels achter gaashekken, in het oog gehouden door hun modieus geklede moeders. Aan weerszijden van het toegangshek een agent. Een vage, aandoenlijke glimp van de fontein.

Hij bereikte de overkant van het Kanaal.

Naarmate hij dichterbij kwam, groeide het Quiz-gebouw tot haast lachwekkende proporties met zijn hoge, onpersoonlijke kantoorramen en gepolijst natuursteen.

Hij werd in de gaten gehouden door de agenten. Als hij bleef rondhangen, zouden ze hem bevel geven door te lopen. Gekleed in flodderige kleren en met een bloempothoofd en holle ogen had je in de nieuwe wijk maar één doel. Dat was de Quiz.

De audities begonnen pas om twaalf uur. Ben Richards sloot zich aan bij de rij, bijna in de schaduw van het Quiz-gebouw, hoewel dat twee kilometer verderop stond. Als een eindeloze slang strekte de rij gegadigden zich voor hem uit. Al gauw sloten anderen zich aan, daarbij nauwlettend gadeslagen door de agenten, hun hand op hun pistool of knuppel. Ze grijsden bot en minachtend.

‘Vind je ook niet dat die d’r een beetje halfgaar uitziet, Frank? Ik vin’ van wel.’

‘Verderop vroeg een goser of ie ergens naar de wc kon. Begrijp jij dat nou?’

‘Stomme klootzakken hebben geeneens...’

‘Ze vermoorden hun moeder nog voor...’

‘Stonk alsof ie in geen weken een...’

‘Niks maffers als een stelletje mongolen als je mij...’

En zo schuifelden ze doelloos heen en weer, hun hoofd gebogen tegen de regen, tot er eindelijk beweging kwam in de rij.

...Min 098 en AFTELLEN...

Het was al over vieren toen Ben Richards het hoofdloket bereikte, waar hij werd doorverwezen naar Balie 9 (Q-R). De vrouw bij de ratelende ponsmachine zag er vermoeid, wreed en onpersoonlijk uit. Ze keek hem aan, maar zag hem niet.

‘Naam, achternaam, voornaam.’

‘Richards, Benjamin Stuart.’

Haar vingers vlogen over de toetsen. *Klik-klik-klik* deed de machine.

‘Leeftijd-lengte-gewicht.’

‘Achtentwintig, één vijfentachtig, vijfenzeventig kilo.’

Klik-klik-klik.

‘Uitslag van de Weschler IQ-test, als je die weet. En hoe oud was je toen?’

‘Honderdzesentwintig. Ik was veertien.’

Klik-klik-klik.

De reusachtige hal was een galmende, weerkaatsende grafkelder van geluid. Vragen en antwoorden klonken over en weer. Mensen huilden als ze werden weggestuurd.

Sommigen werden er zelfs uitgegooid. Hier en daar klonken rauwe, protesterende stemmen. Af en toe een gil. Vragen. Steeds maar weer vragen.

‘Laatst bezochte school?’

‘Handelsschool.’

‘Afgemaakt?’

‘Nee.’

‘Hoeveel jaar, en hoe oud ging je eraf?’

‘Twee jaar. Op m’n zestiende.’

‘Reden van vertrek?’

‘Ik ging trouwen.’

Klik-klik-klik.

‘Naam en leeftijd van eventuele echtgenote.’

‘Sheila Catherine Richards, zesentwintig.’

‘Namen en leeftijden van eventuele kinderen.’

‘Catherine Sarah Richards, anderhalf.’

Klik-klik-klik.

‘Laatste vraag, en je hoeft niet te liegen, daar komen ze bij de medische controle toch wel achter en dan word je alsnog afgewezen. Heb je ooit heroïne gebruikt, of het synthetisch-amfetamine hallucinogeen genaamd San Francisco Push?’

‘Nee.’

Klik.

Ze gaf hem het plastic kaartje dat uit de machine was gesprongen. ‘Niet verliezen, lange. Anders kun je volgende week van voren af aan beginnen.’ Eindelijk keek ze hem aan en zag zijn gezicht, zijn boze ogen en zijn slanke lichaam. Zag er niet slecht uit. Had tenminste iets intelligents. Goed gebouwd.

Plotseling nam ze zijn kaart terug en knipte er de rechterbovenkant af, zodat hij er wat gehavend uitzag.

‘Wat betekent dat?’

‘Laat maar. Dat vertellen ze je later wel. Misschien.’ Ze wees over zijn schouder in de richting van de rij liften aan het eind van de gang. Tientallen mannen die net van de loketten kwamen, werden daar tegengehouden om hun identiteitskaart te tonen. Daarna mochten ze doorlopen. Richards zag hoe een trillende, bleke pushjunk door een agent werd aangehouden en weggevoerd. De junk begon te huilen. Maar hij ging.

‘Een harde wereld, lange,’ zei de vrouw achter de balie zonder medeleven. ‘Loop maar door.’

Richards liep door. Achter hem begon het hele verhaal alweer opnieuw.

...Min 097 en AFTELLEN...

Aan het begin van de gang voorbij de loketten voelde hij een harde, eeltige hand op zijn schouder. 'Je kaart, maat.' Richards toonde hem. De agent ontspande met iets van teleurstelling op zijn gezicht.

'Je stuurt ze graag terug, hè?' vroeg Richards. 'Dat vind je wel lekker, of niet?'

'Wil je dat ik je eruit flikker, klootzak?'

Richards liep hem voorbij zonder dat de agent aanstalten maakte.

Halverwege de gang stond hij stil en keek om. 'Hé! Smeris! De agent keek hem vechtlustig aan.

'Heb je een gezin? Misschien ben jij volgende week aan de beurt!'

'Doorlopen!' schreeuwde de agent woedend.

Lachend liep Richards door.

Bij de liften stond een rij van ongeveer twintig gegadigden. Richards toonde zijn kaart aan een van de dienstdoende agenten en deze keek hem onderzoekend aan.

'De grote jongen aan het uithangen, knul?'

'Heel groot ja,' zei Richards en glimlachte.

De agent gaf hem zijn kaart terug. 'Ze krijgen je wel klein. Zou je nog zoveel praatjes hebben met een paar gaten in je kop, knul?'

'Ongeveer evenveel als jij zonder dat pistool aan je riem als je zit te schijten,' zei Richards, nog steeds glimlachend.

'Wou je 't proberen?'

Even dacht hij, dat de agent naar hem zou uithalen. 'Ze krijgen je wel,' zei de agent. 'Ze laten je op je knieën kruipen voor ze je afmaken.'

Arrogant liep hij op drie nieuwe slachtoffers af en vroeg naar hun kaarten.

De man die voor Richards stond draaide zich om. Hij had

krullend haar en een nerveuze, ongelukkige uitdrukking op zijn gezicht. 'Je kunt ze beter niet tegen je krijgen. Ze vertellen het aan elkaar door.'

'Meen je dat nou?' zei Richards, hem vriendelijk aankijkend.

De man keerde zich weer om.

Opeens gingen de liftdeuren open. Een zwarte agent met een enorme buik hield de rij bedieningsknoppen in de gaten. In een kogelvrij hokje achter in de lift zat een andere agent een 3-D-sexblaadje te lezen. Een afgezaagd geweer stond tussen zijn knieën. Binnen bereik lag een rijtje patronen.

'Doorlopen naar achteren!' riep de dikke agent met verveeld gezag. 'Doorlopen naar achteren! Doorlopen naar achteren!' Ze drongen samen tot achterin, waar ademen haast onmogelijk was. Richards voelde zich ingesloten door triest vlees. Ze gingen naar de eerste verdieping. Daar klikten de deuren open en Richards, die een hoofd groter was dan de rest, zag een enorme wachtkamer met stoelen rond een gigantisch Free-Vee-scherm. Ergens in een hoek stond een grote asbak.

'Uitstappen! Uitstappen! Links uw identiteitskaart tonen!' Ze verlieten de lift en hielden hun kaart op voor het onpersoonlijke oog van een camera. Drie agenten stonden in de buurt. Bij een tiental kaarten klonk een zoemer en de eigenaars werden uit de rij gehaald en afgevoerd.

Richards liet zijn kaart zien en mocht doorlopen. Hij ging naar de sigarettenautomaat, trok een pakje Blams en zocht een stoel zo ver mogelijk bij de Free-Vee vandaan. Toen hij een sigaret opstak en inhaleerde, moest hij hoesten. Het was alweer een paar maanden geleden sinds hij had gerookt.

...Min 096 en AFTELLEN...

Bijna meteen werden de A's afgeroepen voor de medische controle. Een man of twintig stonden op en liepen naar de deur achter de Free-Vee. Boven de deur hing een bordje:

DEZE KANT UIT. Een pijl onder dit opschrift wees naar de deur. Het merendeel van de Quiz-deelnemers was zo'n beetje analfabeet.

Ieder kwartier namen ze een nieuwe letter. Om ongeveer vijf uur was Ben Richards gaan zitten, dus hij schatte tegen kwart voor negen aan de beurt te zijn. Hij wilde dat hij een boek had meegebracht, maar achteraf was het misschien beter zo. Je was al gauw verdacht als je een boek bij je had, vooral wanneer je van over het Kanaal kwam. Sexblaadjes vielen minder op.

Rusteloos keek hij naar de nieuwsuitzending van zes uur (de gevechten in Ecuador waren heviger, in India waren nieuwe kannibaalopstanden uitgebroken en de Detroit Tigers hadden de Harding Catamounts met 6-2 ingemaakt) en toen om halfzeven de eerste grote quiz begon, liep hij even rusteloos naar het raam en staarde naar buiten. Sinds hij zijn besluit had genomen, had hij geen zin meer om die spelletjes te volgen. De meeste anderen zaten echter met weerzinwekkende fascinatie te kijken naar *Pief Paf Poef*. Wellicht was het volgende week hun beurt.

Buiten in de schemering bloedde de dag langzaam dood. Boven het raam van de eerste etage raasden de treinen van de monorail voorbij, terwijl hun felle schijnwerpers de grijze lucht afzochten. Beneden op straat waren groepjes mannen en vrouwen (de meeste natuurlijk technico's of kantoorbedienden van het Netwerk), zoals iedere avond aan hun jacht op vermaak begonnen. Op de hoek aan de overkant van de straat stond een erkende pusher met zijn handel te leuren. Een man met een mokkeltje in bont aan iedere arm liep hem voorbij; het trio moest ergens om lachen. Plotseling overviel hem een golf van heimwee naar Sheila en Cathy en hij wilde dat hij ze kon bellen. Hij nam aan dat het niet was toegestaan. Natuurlijk zou hij ermee kunnen ophouden, zoals verscheidene mannen al hadden gedaan. Die waren de zaal doorgelopen, vaag grijnzend om niets, op weg naar de deur met het bordje NAAR DE STRAAT. Zou hij ook weggaan, terug naar de flat waar Cathy gloeiend

van koorts in haar kamertje lag? Nee, dat kon niet. Het kon gewoon niet.

Nog even bleef hij bij het raam staan, toen ging hij weer zitten. Er was een nieuwe quiz begonnen, *Graaf uw Graf*.

De man naast Richards zat zenuwachtig in zijn arm te knijpen. 'Is het waar dat ze er alleen al bij de medische test meer dan dertig procent uitgooien?'

'Dat weet ik niet,' zei Richards.

'Jezus,' zei de man, 'ik heb bronchitis. Dat wordt vast *Tredmolen om Dollars...*'

Daar wist Richards niets op te zeggen. De ademhaling van de man klonk als een vrachtwagen die in de verte een heuvel oprijdt.

'Ik heb een gezin,' zei de man met ingehouden wanhoop.

Richards keek quasi geïnteresseerd naar de Free-Vee.

De man hield zich voorlopig stil. Toen om halfzeven een nieuw programma begon, hoorde Richards hem hetzelfde verhaal tegen iemand anders afsteken.

Het was nu pikdonker buiten en Richards vroeg zich af of het nog regende. Het leek een zeer lange avond te gaan worden.

...Min 095 en AFTELLEN...

Toen de letters *R* door de deur met de rode pijl de onderzoekruimte binnengingen, was het even over halftien. De aanvankelijke opwinding en angst waren verdwenen en men zat gespannen naar de Free-Vee te kijken. Sommigen zaten half te slapen.

De man met de luidruchtige longen had een naam die met een *L* begon en was al meer dan een uur geleden opgeroepen. Richards vroeg zich af of hij het had gehaald.

De onderzoekruimte was lang en betegeld en verlicht met tl-buizen. Met verveelde doktoren in verschillende afdelingen op een rij, leek het geheel wel een lopende band.

Wie van jullie zou zich geroepen voelen mijn dochttertje te onderzoeken? vroeg Richards zich verbitterd af.

Ingebouwd in de muur bevond zich een cameralens waar de gegadigden opnieuw hun kaart voor ophielden, waarna ze halt moesten houden bij een rij kleeerhangers.

Een dokter in een lange, witte laboratoriumjas en met een klembord onder zijn arm liep naar hen toe.

‘Uitkleden,’ zei hij. ‘Kleren aan de haak hangen. Onthoud het nummer en geef het aan de suppoost aan het eind van de zaal. U hoeft zich geen zorgen te maken over uw bezittingen. Niemand hier wil ze hebben.’

Bezittingen, die is goed, dacht Richards, terwijl hij zijn overhemd losknoopte. Hij had alleen een lege portefeuille met wat foto’s van Sheila en Cathy, en een half jaar oude rekening voor een gerepareerde schoenzool. Verder een sleutelring met alleen de huissleutel, een babysokje waarvan hij niet wist waarom hij het bij zich had en het pakje Blams dat hij uit de machine had gehaald.

Hij droeg een gescheurde onderbroek, omdat Sheila erop stond dat hij er een droeg.

Veel mannen waren echter bloot onder hun lange broek. Al gauw waren ze allemaal naakt en anoniem, hun penis slap tussen hun benen, als een vergeten jachtknuppel.

Iedereen had zijn kaart in de hand. Sommigen schoven met hun voeten heen en weer, alsof de vloer koud aanvoelde, maar dat was niet zo. In de lucht hing de vage, onbestemd nostalgische geur van alcohol.

‘In de rij blijven,’ instrueerde de dokter met het klembord. ‘Steeds uw kaart laten zien en de aanwijzingen opvolgen.’

De rij bewoog vooruit. Richards merkte op dat bij iedere dokter waar ze langs moesten een agent stond. Hij keek naar de grond en wachtte af.

‘Kaart.’

Hij gaf zijn kaart. De eerste dokter noteerde zijn nummer en zei: ‘Mond open.’ Richards gehoorzaamde, waarna zijn tong werd neergedrukt.

De volgende dokter keek in zijn pupillen met behulp van een klein, helder lichtstraaltje. Daarna tuurde hij in zijn oren.